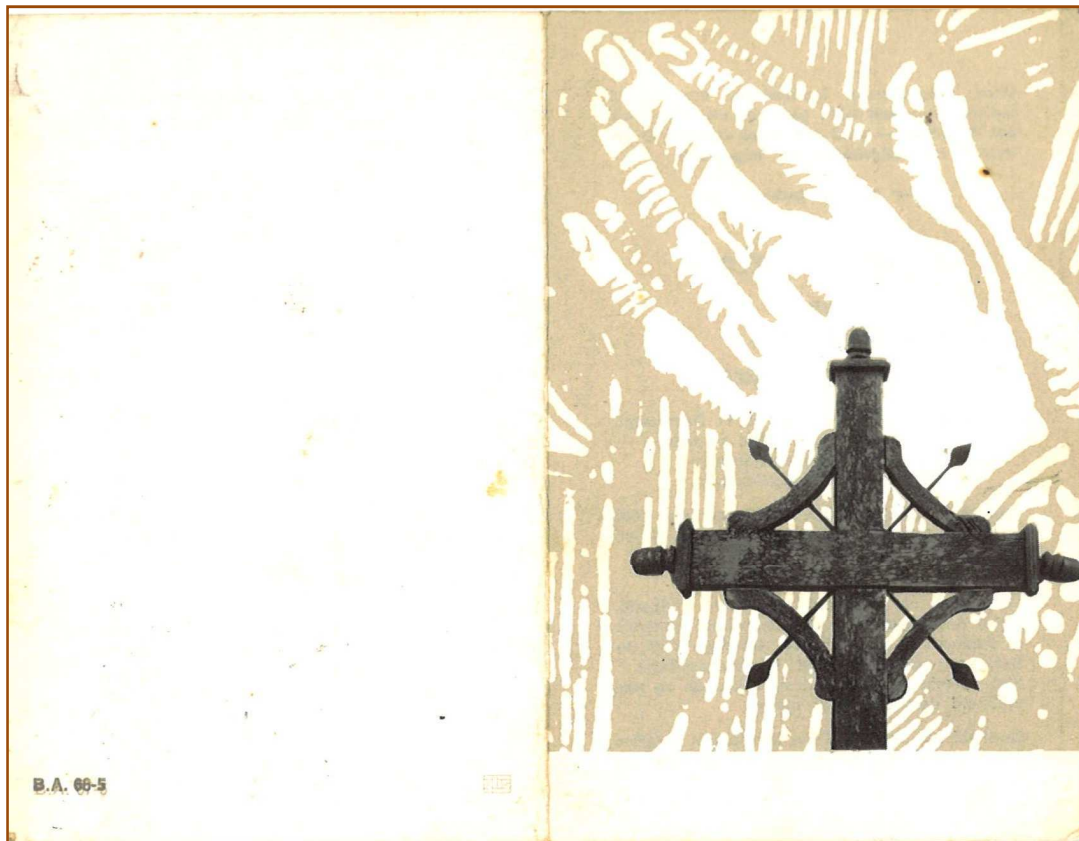

Raymond ENCKELS: Bidprentje en in memoriam van de heer Jos van Limbergen, hoofdredacteur van 'Natuurwereld' 1968.

Deze schroomvolle herinnering, die wij U aanbieden — een tekst genomen uit «Het Boek der Wijsheid» — werd door onze dierbare Overledene zelf uitgekozen en opgesteld:

Ter zaliger gedachtenis
van de heer

Raymond ENCKELS

Apotheker

echtgenoot van

mevrouw Anna BREMS

Lid van de Broederschap van het H. Sakrament,
van de Bond van het H. Hart en andere
godvruchtige genootschappen
Ridder in de Leopoldsorde.

Geboren te Herk-de-Stad, de 23 november 1892
en aldaar tot de Vader teruggekeerd de 29 juli
1968.

De geest der wijsheid werd mij verleend.
Meer dan gezondheid en schoonheid beminde
ik haar en ik besloot haar tot mijn licht te
bezigen, want haar licht is onuitdooftbaar.
Met oprechtheid leerde ik haar kennen en met
mildheid deelde ik haar mede.

God gaf me onbedrieglijke kennis van hetgeen
bestaat, van de verscheidenheid der planten

en de heilkrachten der wortelen. En alles wat
verborgen en onvoorzien is, heb ik leren ken-
nen, want de Maakster van alles, de Wijsheid,
had het me geleerd.

De Wijsheid is de weerglans van het eeuwige
licht, de vlekkeloze spiegel van Gods majesteit
en het beeld zijner goedheid.

Wijsheid 7e boek.

Hij had zijn gemeente lief, zijn Vlaanderen, zijn
geloof en zijn taal. Hij heeft er voor gestreden
en geleden.

Zijn heengaan nu is een triomf, en door-
heen de pijn van dit tijdelijk afscheid,
willen wij de glorie zien die hij delen mag
in dit nieuwe uur.

Oprecht dankbaar voor uw blijken van mee-
leven en gebed voor hem, die ons zo nabij
en dierbaar was.

De familie.

weyens-brems

voorwoord van zijn boek «Fauna van onze Flora» hebben wij die moeilijke taak reeds voor een groot deel vervuld. Daarin komen uiteraard leemten voor, die nu zoveel mogelijk worden aangevuld.

Raymond Enckels werd op 23 november 1892 te Herk de Stad geboren als zoon van de apotheker. Na een jaar studie aan de Leuvense Universiteit moest hij wegens de oorlog onderbreken. In die periode was hij directeur van het gewestelijke magazijn van de voedingsmiddelen als hulp door Amerika geschenken. Na de eerste wereldoorlog voltooide hij zijn studie te Leuven en volgde als apotheker zijn vader op. Naast zijn beroepsbezigheden diende hij ook de gemeenschap als provincieraadslid van Limburg van 1922 tot 1940, als burgemeester van zijn geboorteplaats van 1933 tot 1942. Hij was medestichter van de Vereniging van Natuurvrienden «Natura Limburg» en onderhield briefwisseling met botanici van betekenis in Nederland en Duitsland. Hij interesseerde zich ook voor de lokale geschiedenis, voornamelijk voor landgoederen, familie-stambomen, wapenschilden en oude dokumenten. Zijn fel gedocumenteerde verhandelingen daarover verschenen in tijdschriften als «Het Oude Land van Loon», «Limburg», «Eigen Schoon», «De Brabander», enz.

Op zondag 4 juli 1965 werd te Herk de Stad officieel een verdiende hulde gebracht aan apotheker Raymond Enckels. Wij hadden de eer daar een feestrede te mogen houden en hoofdzakelijk de wetenschappelijke betekenis van de feeststelling duidelijk te maken voor het talrijke publiek en de vele aanwezige overheidspersonen. Door zijn wetenschappelijke onderzoeken, niet het minst door zijn werken «Flora voor Zuid-Nederland» en «Fauna van onze Flora» heeft Raymond Enckels een monument gebouwd. In de wetenschappelijke literatuur van ons land blijft zijn naam vereeuwigd. Wanneer de overheid van Herk de Stad een nieuwe straat, een nieuwe wijk of misschien een park of reservaat een naam moet geven, dan zal het zeker voor de hand liggen welke naam moet gekozen worden om zich er nooit te moeten over schamen en waarover men altijd fier zal kunnen zijn.

De Hoofredakteur van Natuurwereld,

Jos van Limbergen

RAYMOND ENCKELS

ter nagedachtenis
van een ware vriend
en een bescheiden geleerde

Overdruk NATUURWERELD Juli 1968

VI

III

Nauwelijks drie jaar nadat apotheker Raymond Enckels door de overheid van Herk de Stad plechtig werd gehuldigd als Vlaams geleerde en voor zijn veelzijdige kulturele verdiensten, is hij op 29 juli 1968 in de leeftijd van bijna 76 jaar zacht ontslapen.

Natuurwereld verliest in hem de deken van de binnenlandse medewerkers. Wij zullen nu de rest van onze levensweg moeten afleggen zonder het medegevoel, het begrip en de verknoctheid van een echte boezemvriend.

Herk de Stad heeft een zeer waardevolle burger verloren, een sieraad zoals die vernaarde zoon, Godfried Wendelen, de Zuidnederlandse astronoom uit de 16 eeuw en aanhanger van Copernicus en Kepler, er een was.

Ons volk heeft een koene ijveraar voor al zijn natuurlijke rechten verloren en een bescheiden, maar groot geleerde.

Grote persoonlijkheden als apotheker Raymond Enckels zijn steeds zeer zeldzaam geweest. Al werden en worden zij door de massa niet als idolen omjubeld, toch heeft hun leven heilzame invloed op de kulturele evolutie van hun volk. Wij hadden als geen andere het voorrecht de schone menselijkheid, de karaktersterkte en de zielsadel van Raymond Enckels te leren kennen en waarderen in omstandigheden, die gewoonlijk alleen minder verheven menselijke geaardheden doen opborrelen.

Op 7 februari 1962 schreef hij ons een vertrouwelijke brief, waaruit wij thans datgene citeren wat wij als geoorloofd kunnen verantwoorden:

«Het zal deze maal een ernstige brief worden... Een hartspecialist heeft vastgesteld dat er een begin van verkalking is van de slagader. Wij zijn geen kinderen meer en weten wat dat betekent: op een bepaalde dag — dichtbij of nog tamelijk ver verwijderd — een schielijke dood door hartaderbreuk. Indien ik bijgevolg de gelegenheid niet meer mocht hebben afscheid van u te nemen, wil ik u nu bedanken voor het vertrouwen dat u altijd in mij hebt gesteld. Sinds we elkaar grondig hebben leren kennen, is onze vriendschap inniger en onverwoestbaar geworden. U hebt dus het volste recht mijn geestelijke testamentuitvoerder te worden...»

Wij wisten dus al sinds jaren wat aan zijn eigen familie onbekend was, namelijk dat hij de ware aard en gevaarlijkheid van zijn kwaal volkomen kende. Dat feit wordt nu onthuld, omdat het nog een bijzonder facet belicht van een

hoogstaand man. Nog meer dan zes jaar heeft apotheker Raymond Enckels, ondanks het besef van zijn gevaarlijke kwaal, toch kalm en bezadigd elke dag met de regelmaat van een klok van 5 uur in de morgen tot 9 uur in de avond zijn verantwoordelijke taak vervuld. De grote kracht daartoe putte hij uit zijn persoonlijke overtuiging en zeker ook uit zijn geweten, dat hem zei dat hij zijn ganse leven naar beste vermogen en zeer veelzijdig in dienst had gesteld van de volksgemeenschap waartoe hij behoorde.

Hij koos ook zelf uit «Het Boek der Wijsheid» een tekst voor zijn doodsprentje. Daaruit citeren wij alleen de zin, die ons het sterkst heeft getroffen: «God gaf me onbedrieglijke kennis van hetgeen bestaat, van de verscheidenheid der planten en de heilkrachten der wortelen.»

Meer passend kan een tekst zeker niet zijn voor een gewetensvol apotheker, die tevens nog een «kruidkundige» was in de moderne wetenschappelijke betekenis. Dat heeft hij trouwens op indrukwekkende wijze bewezen door zijn «Flora voor Zuid-Nederland», die drie uitgaven beleefde en waarvan de eerste druk bekroond werd met de Wendelen-prijs.

Toen wij op 1 augustus aan de rand van het graf van Raymond Enckels stonden, voelden wij een morolo troost omdat het ons vergund was het hoofdpunt van zijn geestelijk testament nog tijdens zijn leven uit te voeren: de publicatie van zijn belangrijkste levenswerk «Fauna van onze Flora», de eerste volledige biologie van de inheemse bloemenbestuivers, de glansrijke voortzetting en voltooiing van een wetenschappelijk opzet, waarvoor de vernaarde Vlaamse hoogleraar Mac Leod de eerste bescheiden basis had gelegd.

De andere punten hopen wij ovenspoed te kunnen verwezenlijken, namelijk de best verantwoorde bestemming aanwijzen voor de unieke verzameling insecten en het tijdschrift Natuurwereld veilig stellen voor de toekomst. Hij beschouwde Natuurwereld als een belangrijk middel ter bevordering van de integrale kulturele ontvoeding van het eigen volk en hij heeft sinds het moeizame beginstadium de ontwikkeling ervan tot het huidige peil met grote voldoening gevolgd. In 1935 behoorde hij tot de eerste Vlaamse academici die tot de redaktie toetraden. Wij waren toen nog veel te jong voor onze functie en koken met ontzag en eerbied naar hem op als naar een wijze vader.

En nu legt die functie ons de verplichting op een overzicht te geven van het veelzijdige en vruchtbare leven van apotheker Raymond Enckels. In het

IV

V